

לימודי אנגלית תוך חקירת המורשת התרבותית הלאומית: הסיוע של טכנולוגיה בפרויקט למידה של שפה בבית ספר תיכון

למידה מבוססת פרויקטים נתפסת כגישה יעילה במיוחד בעת למידה והוראה של שפה שנייה. למידת שפה מבוססת פרויקטים (PBL – Project Base Language Learning) מתיישבת היטב עם הגישות המקובלות בתחום למידת שפות, השמות דגש על האוטונומיה של הלומד ועל למידה שיתופית בקבוצות קטנות.

מחקרים מצביעים על המאפיינים הבאים של שיטת ה-PBL:

- ✓ למידה מכוונת לקראת התוצר הסופי.
- ✓ שותפות תלמידים בקביעת תהליכים לימודיים.
- ✓ ביצוע הפרויקט צריך להימשך מספר שיעורים לפחות.
- ✓ שילוב בין למידת תוכן ללמידת שפה.
- ✓ אינטגרציה בין עבודה פרטנית ללמידה בקבוצות.
- ✓ דגש על למידה עצמית של התלמידים.
- ✓ רפלקציה היא רכיב מובנה של תהליך הלמידה.

ניתן להצביע על המאפיינים הבאים של פרויקטים יעילים של PBL שזכו להצלחה:

- ✓ יעדים ברורים נקבעו ביחד עם התלמידים בשלבים הראשוניים של הפרויקט.
- ✓ הנחיות ברורות באשר לנושא, ליעדים ולשיטות העבודה.
- ✓ חלוקה ברורה של תפקידים במסגרת העבודה בקבוצות.
- ✓ תוצאות העבודה על הפרויקט הוצגו לקהל הרחב.
- ✓ שילוב בין סוגי מדיום שונים של העברה ומסירה של מידע.
- ✓ התייחסויות למצבים המוכרים לתלמידים, הסתמכות על ניסיונם ועל חוויותיהם מחוץ לכותלי בית הספר.

מחקרים מצביעים על כך, ששימוש בגישת ה-PBL אכן מביא לתוצאות חיוביות במגוון תחומים: קידום ידע ומיומנויות של שימוש בשפה הנלמדת; קידום מיומנויות של פתרון בעיות, חשיבה ביקורתית, למידה בצוות; העלאת עצמאות התלמידים; קידום המוטיבציה ללימודי שפה ושיפור היחס ללמידה בכלל; העלאת ההערכה העצמית ותחושת הביטחון העצמי. הקשיים העיקריים ביישום עקרונות ה-PBL הם הזמן הניכר שנדרש לניהול הפרויקטים, היעדר מיומנויות של ניהול פרויקטים בקרב המורים ותפיסת התלמידים שלמידה אוטונומית כרוכה בקשיים.

התקציר מבוסס על המאמר:

Pitura, J., & Berlinska-Kopec, M. (2018). Learning English while exploring the national cultural heritage: Technology-assisted project-based language learning in an upper-secondary school. *Teaching English with Technology*, 18(1), 37-52.

לטכנולוגיה יש פוטנציאל גדול בכל הקשור להעשרת החוויה הלימודית במסגרת ה-PBL בכלל וה-PBLL בפרט. שיטת ה-PBLL עתירת טכנולוגיה מאפשרת להציג את תוצאות הפרויקט בצורה יעילה יותר; מעשירה את התקשורת ושיתוף הפעולה בקרב התלמידים ובין התלמידים למורים ומאפשרת להעמיד במוקד הפרויקט יצירת מוצרי מולטימדיה. בנוסף לכך, שימוש בכלים טכנולוגיים במסגרת ה-PBLL מסייע בפיתוח חשיבה יצירתית וביקורתית, בקידום למידה משמעותית ומיומנויות של פתרון בעיות. המחקר הנוכחי בחן את היישום של דגם ה-PBLL בסביבת למידה עתירת טכנולוגיה במקצוע אנגלית כשפה שנייה. פרויקט בשם "האמת עלינו כפי שהיא נשמרה על הקירות ובספרות" משלב בין לימודי השפה האנגלית להקניית התוכן הקשור לתרבות הפולנית ולחברה הפולנית. הלמידה מתבצעת בקבוצות קטנות, גם מחוץ לבית הספר, בסיוע כלים טכנולוגיים. תוצאות הפרויקט הוצגו אונליין באמצעות טכנולוגיה של פאדלט.

שלבי הלמידה:

1. חלוקת הכיתה לקבוצות של 3 – 5 תלמידים, כל קבוצה בחרה מנהיג שינהל את עבודת הצוות ובלוגר שינהל בלוג חופשי בשם הקבוצה, וידאג לעדכון הבלוג על ידי הפוסטים המתארים באנגלית את התקדמות חברי הקבוצה.
2. מבוא לביצוע הפרויקט: נפתח אתר לפרויקט וכל קבוצה התבקשה לבחור משימה אחת משתי המשימות המוצעות:
- א. השתקפות התרבות הפולנית בציורי קיר בוורשה - התלמידים היו צריכים לבחון את ציורי הקיר, לנתח את השתקפות האירועים החשובים של ההיסטוריה הפולנית ושל ההתפתחויות החברתיות בשנים האחרונות. על תוצאות המחקר לבוא לידי ביטוי במאמר אונליין באנגלית, המשלב טקסט ואמצעים ויזואליים.
- ב. השתקפות התרבות הפולנית המקומית בספרות - במוקד הלמידה יצירת סטריאוטיפים חברתיים ואתניים, תפקידם בחיי החברה והתמודדות עםם. התלמידים התבקשו להציג את תובנות הלמידה בספר אונליין באנגלית.
3. עבודה בצוותים על ביצוע הפרויקט מחוץ לכיתה ופרסום עדכונים על התקדמות בבלוג. בתהליכים של תכנון ודיון קבוצתיים נעשה שימוש בתוכנות גוגל מפגשים וסקייפ.
4. משוב והערכה על ידי המורה: ההערכה התייחסה לתחומים של שפה, תוכן העבודה, עבודה בצוות.
5. רפלקציה: דיון בין התלמידים למורה על אודות תהליכי הלמידה במסגרת הפרויקט.

המחקר מדגיש את הפוטנציאל של שיטת ה-PBLL עתירת הטכנולוגיה ותרומתה להפיכת לימודי השפה השנייה למשמעותיים. תלמידים נהנו מתהליך העבודה והראו מעורבות גבוהה בפרויקט – גם מחוץ לכותלי בית הספר. הבלוגים שדיווחו על ההתקדמות ועל התוצר הסופי הוצגו בפני הקהל הרחב, מה שתרגם לתחושת הישג וסיפוק של התלמידים. בעת הדיון הרפלקטיבי התלמידים הביעו גאווה בהישגי הקבוצות שלהם. המחקר אישר, כי בסביבת PBLL עתירת טכנולוגיות הלמידה מתרחשת בקצב מהיר יותר וכוללת חומר רחב יותר מאשר באמצעות שיטות ההוראה המסורתיות. שיטת הלמידה של ה-PBLL גורמת לתלמידים לאמץ את הגישה האסטרטגית ללמידה שלהם ולקחת אחריות על החלטתם. כמו כן, נמצא כי שיטה זו מסייע בפיתוח המיומנויות החיוניות להצלחת התלמידים בעולם התעסוקה ובחברה גם לאחר סיום בית הספר, למשל: יכולת הקשבה וביטוי עצמי, מיומנויות קבלת החלטות משותפות, אחריות ועמידה בזמנים, פיתוח אוריינות טכנולוגית.